

REPLIEK OP DE REACTIE VAN DE HEER PETER PRINSEN OP MIJN BIJDRAGE OVER FEITENONDERZOEK EN RAPPORTAGES IN DE NIEUWSBRIEF KOG NAJAAR 2020.

Rechter R.(Ruth) H. de Bock schreef in 2011 in haar proefschrift “tussen waarheid en onzekerheid”:

“De belangrijkste grondstof voor elke beslissing van de civiele rechter zijn de feiten van het geval.” Daaraanvolgend stelt zij:

“Een goede rechterlijke uitspraak vergt niet alleen dat de rechter de juiste rechtsregels toepast, maar vóór alles dat de feitenvaststelling deugdelijk is.”

Als het gaat om rechterlijke besluiten over kindbeschermingsmaatregelen spelen daarom twee vakgebieden de hoofdrol: de rechtsgeleerdheid en de pedagogische en ontwikkelingspsychologische wetenschappen. Het is dus niet OF OF, maar EN EN.

Als gedragswetenschapper (sociaal pedagoog) is mijn focus het pedagogisch feitenonderzoek. En een van de cruciale problemen inzake beslissingen over kindbeschermingsmaatregelen is dat er geen professioneel feitenonderzoek in de jeugdzorgketen plaatsvindt.

Ook Peter Prinsen onderkent dat. Hij schrijft in zijn reactie: *“ Ja het klopt dat er grote fouten worden gemaakt door diagnoses, gesteld door te laag gekwalificeerde hulpverleners, waardoor kinderen niet de behandeling krijgen die zij nodig hebben.”*

Peter Prinsen sluit echter de “OTS/UHP kinderen” daarvan uit. Hij doet het daarmee voorkomen alsof beslissingen inzake ondertoezichtstellingen en machtigingen uithuisplaatsing *wel* op basis van deugdelijke feitenvaststelling plaatsvinden. Die stelling slaagt niet als ik in mijn vele (ruim 200) dossiers de pedagogische onbenulligheid en het 'aannames gehalte' aantref in de rapportages van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de verlengingsverzoeken van de gecertificeerde instellingen en de beschikkingen van rechtbanken en gerechtshoven. Bij deze rapportages zijn merendeels de fenomenen framing, tunnelvisie en pedagogische infantiliteit bovenliggend.

Kinderrechters worden door, onderzoeksmethodologisch gezien, non-professionals van pedagogisch ondermaatse input voorzien met alle schadelijke gevolgen van dien voor kinderen, ouders, grootouders en andere betrokken familieleden. De onnodige maatschappelijke kosten daarvan laat ik nog buiten beschouwing.

Die input leidt ertoe dat de kinderrechter zijn/haar beslissingen baseert op drijfzand i.p.v. op betrouwbare en valide beslisinformatie.

De taakstellingen inzake,

- onderzoek naar de leef- en opvoedingssituatie van minderjarigen;
- het vaststellen of er sprake is van schade aan één of meer ontwikkelingsgebieden van minderjarigen en zo ja welke;
- het evalueren van trajecten van ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing;
- het adviseren van de kinderrechter op basis van valide en betrouwbare integrale beslisinformatie,

dienen daarom uitgevoerd te worden door daartoe gekwalificeerde professionals. Deze professionals komen voort uit de vakgebieden sociale pedagogiek, orthopedagogiek, de ontwikkelingspsychologie en de psychiatrie kind- en jeugd. Volledigheidshalve verwijs ik in dezen naar de “Regeling Jeugdwet” **artikel 2**.

Hoezo “Vreemdeling in Jeruzalem”? Na ruim 200 dossiers heb ik wel enig zicht gekregen inzake feitenonderzoek. Bovendien is het mijn vakgebied. Voor juristen ligt dat anders. In 2012 schreef de Nijmeegse hoogleraar algemene rechtswetenschappen R. Schutgens: *“Het vaststellen van feiten lijkt mij wel ongeveer het meest onderbelichte aspect van de werkzaamheden van een jurist.”*

Voorts heeft de uitdrukking “vreemdeling in Jeruzalem” twee betekenissen: De eerste is een enigszins populistische interpretatie van de oorspronkelijke betekenis.. Namelijk, niet op de hoogte zijn van bekende zaken. De echte betekenis is van bijbelse oorsprong. Het boek Lucas, hoofdstuk 24 vers 13, verschaft de helderheid over wie de echte vreemdeling in Jeruzalem was. Een koppeling van mijn persoon aan dit laatste, lijkt mij ongepast. Een koppeling van mijn persoon aan de eerste betekenis is een aperte onjuistheid.

De OF OF benadering van Peter Prinsen acht ik bij voorbaat gedoemd te mislukken. Het over één kam scheren van alle doctorandussen en deze neer te zetten als niet integere en onbekwame vissers in de jeugdzorgvijver lijkt mij een stelling die niet slaagt. Elke onderbouwing daarvoor ontbreekt immers in het betoog van Peter Prinsen. Bovendien tref je in elk vakgebied wel een paar rotte appels aan. Ook bij rechters, advocaten en overige juristen. Maar dat is voor mij geen reden om onwetenschappelijk generaliserend te beweren dat het vakgebied rechtsgeleerdheid uitgesloten moet worden bij een juridisch beslisproces. De Glazen Bol benadering van Peter Prinsen als zouden “*nog meer ouders*” onverbiddelijk en nodeloos hun kind kwijtraken op basis van het rapport van zo'n z.g. “gedragswetenschapper”, spreekt mij als gedragswetenschappelijk onderzoeker al helemaal niet aan. Mij ontgaat de toegevoegde waarde daarvan in het licht van de oplossing voor het probleem van het huidige ondeugdelijke feitenonderzoek.

De door mij beschreven probleemanalyse en de oplossing daarvoor gaat ook niet over het genezen van het verziekte jeugdzorg systeem. Die immense klus zal in multidisciplinaire gezamenlijkheid en eendrachtigheid geklaard moeten worden. Het gaat mij louter om het element van deugdelijk feitenonderzoek en het stellen van een diagnose of een minderjarige daadwerkelijk schade op één of meer ontwikkelingsgebieden oploopt in zijn leef- en opvoedingssituatie. Mijn pleidooi is ook niet gericht op *meer* doctorandussen zoals Peter Prinsen beweert. Dat kan hij uit mijn pleidooi ook niet afleiden. Mijn focus ligt op de opvatting dat jeugdbescherming een pedagogische en ontwikkelingspsychologische aangelegenheid is. Daarbij dient gebruikt gemaakt te worden van valide en betrouwbare onderzoeksinstrumenten en methoden en een transparante normatiek, gebaseerd op longitudinaal empirisch pedagogisch en ontwikkelingspsychologisch onderzoek. De juridische inkadering daarvan is een *conditio sine qua non*, maar draagt inhoudelijk niet aan verbetering van de pedagogische situatie van de minderjarige bij.

Kortom, mijn pleidooi is gericht op het professionaliseren van de verschillende onderzoeksprocessen, leidend tot valide en betrouwbare pedagogische beslisinformatie voor de kinderrechter. Dat kan alleen gerealiseerd worden door de inzet van pedagogisch gekwalificeerde gedragswetenschappers. (Regeling Jeugdwet **artikel 2**)

De systeemconsequentie daarvan is dat de onderzoekstaken bij een onafhankelijke Raad voor de Kinderbescherming worden geconcentreerd. Dat vraagt een nog te ontwikkelen onafhankelijkheidsstatuut voor de gedragswetenschapper. In mijn notitie over de oplossingen voor keteninfantiliteit heb ik de organisatorische vormgeving daarvan geschetst. De gedragswetenschappers van Veilig Thuis en de gecertificeerde instellingen zullen daarom bij die Raad ondergebracht moeten worden. Zoals ik al eerder heb betoogd zullen daarmee tevens de meldingen bij een multidisciplinair team van de Raad gedaan dienen te worden.

Veilig Thuis en de zogenoemde beschermingstafels kunnen dan worden opgeheven. De gecertificeerde instellingen kunnen zich dan richten op hun kerntaak: ouders en kinderen helpen.

Ik ga er van uit dat ook de heer Prinsen van mening is dat beslissingen van de kinderrechter inzake een ondertoezichtstelling of machtiging uithuisplaatsing op valide, betrouwbare en integrale beslisinformatie gebaseerd dient te zijn.

In zijn “**Andere zienswijze**” pleit de heer Prinsen voor het vervangen van “ernstig bedreigde ontwikkeling” en “noodzaak in het belang van verzorging en opvoeding” door “concrete en gedetailleerde feitelijke criteria.” Ik bespeur in deze stelling de neiging om van de kinderrechter een pedagoog te maken. Die concrete en feitelijke criteria bestaan natuurlijk al lang en worden door gekwalificeerde gedragswetenschappers dan ook gehanteerd. Het gaat dan niet om de juridisch, pedagogisch en epistemologisch inhoudsloze formulering “ernstige bedreiging van de ontwikkeling” maar om het concreet benoemen van de bedreigingen en het vaststellen tot welke stagnaties dat in één of meer ontwikkelingsdomeinen van de minderjarige heeft geleid. Dat is precies wat in de huidige juridische processen ontbreekt en is precies het verschil tussen een gedragswetenschappelijke rapportage en de huidige knipselkranten uit het Fabeltjesland van Veilig Thuis, de Raad, de gecertificeerde instellingen en de beschikkingen van de rechtbanken en gerechtshoven.

In gedragswetenschappelijke rapportages wordt de kinderrechter geïnformeerd over de feitelijke criteria die de professional heeft gehanteerd om tot zijn/haar oordeel en advies te komen.

Daarom pleit ik ook voor gedragswetenschappelijke formats voor de rapportages. Dan kan de kinderrechter zijn/haar **toetsende** taak naar behoren uitvoeren.

Een “wetboek van kinderbescherming” is tegen die achtergrond overbodig en zelfs een mogelijk risico voor minderjarigen. De kinderrechter op de stoel van de pedagoog/psycholoog. Dat lijkt mij geen stap om het kwaliteitsprobleem van onderzoek en rapportages op te heffen.

Een beslissingsmodel, vergelijkbaar met het wetboek van strafvordering, biedt geen oplossing voor het door mij geschetste probleem van ondeugdelijk feiten onderzoek. Ten eerste is het geen “beslismodel”. Op dat punt verwijs ik Peter Prinsen graag naar de kennistheoretische implicaties van het modelgebruik. Het is simpelweg een toetsingskader voor de rechter.

Ten tweede wil ik wijzen op het volstrekte gebrek aan effectiviteit van dit 'beslismodel' in de Schiedammer Parkmoord, de zaak Lucia de B., de zaak Sweeny, de Deventer moordzaak, de zaak Henk H, de Puttense moordzaak en op de vele ander structurele missers van OM en rechters. (zie o.a. “Het OM in de fout” van Ton Derksen).

Voor het vaststellen van concrete feiten heb je geen doctorandus psychologie nodig schrijft Peter Prinsen. Dat is een open deur en ook niet relevant in het licht van mijn pleidooi. Daar gaat het om het concreet en geobjectiveerd vaststellen van pedagogische feiten en omstandigheden opdat daaruit de conclusie kan worden getrokken of de minderjarige wel, in welke mate of niet op één of meer ontwikkelingsdomeinen is beschadigd.

Onder het kopje “**En dan nog wat**” ontgaat mij de relatie met DSM V en het stoornissen verhaal. DSM V is geen basis voor een diagnose, maar is een categorieën boekje met deels door de farmacie verzonnen psychiatrische toestandsbeelden.. En het vaststellen dat het in bepaalde situaties pedagogisch beter kan en moet, is niet a priori aan een stoornis gekoppeld.

CONCLUSIE

Ik zie geen relatie tussen de opties die Peter Prinsen noemt en de oplossing van de door mij geschetste probleemanalyse inzake deugdelijk pedagogisch feitenonderzoek. Ik tref ook geen alternatief in de reactie van Peter Prinsen aan voor mijn oplossingsrichting. Bovendien ben ik, gezien de de hoofdrollen van de wetenschapsgebieden rechtsgeleerdheid en de pedagogische en ontwikkelingspsychologische wetenschappen, sterk voorstander van de EN EN benadering: *het bij elkaar brengen van deugdelijk feitenonderzoek en een goede toepassing van het recht.*

En dan ontstaat bij mij de vraag hoe Peter vanuit zijn vakgebied de door mij geboden oplossing voor het probleem van het ondeugdelijk pedagogisch feitenonderzoek, juridisch zou kunnen schragen.

Harry Berndsens,

3 januari 2021